

137. Van Dale, de letters T (9) en U (1)

1. Twijfelmoedig en weifelzuchtig kwam hij niet tot een besluit. Een regelmatig twintigvlak is een icosaeëder. De schriftelijke strijdvraag, de polemiek, betrof een erisappel. T(h)yatira ligt in Klein-Azië. In een typico-orkest zitten onder andere quatrogitaren. Een tyrolienne is een lied, een Tyrolienne een meisje of vrouw.
2. De afkorting t.z.p. staat voor terzelfder plaatse, t.z.t. voor te zijner tijd en t.z.v. voor ter zake van. Wordt je moeder in het ootje genomen, er is toch geen sprake van een turlupinade (Turlipin was een auteur van moppen)?
3. Zat zij nu op de mytyl- of de tytylschool? U aller komst op 7 juni verheugt ons bijzonder.
4. De ub is de universiteitsbibliotheek en UAH is de genormeerde valuta-aanduiding voor de Oekraïense grivn(y)a. Een übermensch is superieur en uberteit is overvloed oftewel rijkdom. Een ubiquiste moet wel een globaliste zijn. Uche-uche, het stikt hier van de muggen. De udu is een Nigeriaans percussie-instrument. U Edele is de aanspreekvorm voor adellijke personen, afgekort als U Ed. Uganda wordt bevolkt door Ugandanen (Ugandezen). Tot ud of uhd heb ik het nooit geschopt. Ik was maar td, toegevoegd docent. Mastitis is uierontsteking. Uilen kun je naar Athene dragen, de Gouden Uil, een Vlaamse lit(t)eratuurprijs, kun je krijgen. Dat is geen gezicht: een uilenbal met een uilenbril op! Verschaald bier smaakt naar uilenzeik. Kan een uilpapegaai, een kakapo, ook een uiltje knappen?
5. Het duet uit de Parelvisser hoor ik graag. Moet AA Gent thuis spelen of uit spelen? Anderlecht is zeker een thuisspelende ploeg. Het spel is uitgespeeld. Ciseleren is figuren uitbeitelen.
6. Het lagedrukgebied is uitgediept. Een uiteenzetting is een exposé. Tegen iemand met een teen door het gat in de kous zeg je 'toontjes uitgaansdag'. Het opgavenboek en het uitgiftebeleid van postzegels zijn mooie uitdrukkingen voor een dictee. Het voorland van Nummer Een bij Hoofdplaat, in de buurt van Breskens, is een uitgors. Niet van Uithoorn komen is je niet laten uithoren. Waren de tranen een vreugde- of een woede-uiting?
7. Bekijkt hij de uitjes van onderen? Zij had een werkloosheidsuitkering, een ziekte-uitkering en een ANW-uitkering. Een belvédère is een uitkijktorentje. Hij is ertussenuit geknepen.
8. Een uitlatingsteken is een deleatur. Dat is maar voor één uitleg vatbaar. Uitlogen is elueren.
9. Een stoloon is een uitloper. De gezipte bestanden moesten eerst uitgepakt, geünzipt, worden. Na de diploma-uitreiking gingen we naar de Oscaruitreiking. Het kwaad werd met wortel en tak uitgeroeid. De eradicatie van tbc is nog geen feit. De camouflage-uitrusting behoort tot de outillage en de equipage van de militair. Je moet een wherry niet voor een Staverse jol uitmaken.
10. Uitschrapsel komt van uitschrappen en uitschrabsel van uitschrabben. Een allonge is onder andere een uitslaander. Een lock-out is een uitsluiting bij stakingen. De Akte van Uitsluiting of de Akte van Seclusie stamt uit 1654. Het bekende pauliverbod in de scheikunde wordt ook wel uitsluitprincipe genoemd.
11. Bert liet zijn soevereine gezag gelden. Rein souffleerde hem. Een excisie is een uitsnijding. Heb jij ook zo'n mond waar je wel een luier in kunt uitspoelen? CO₂-uitstoot en dioxine-uitstoot zijn heel schadelijk. Het schip werd uitgeijds. Zou uitrekken ook juin trekken kunnen betekenen? Hij was trouwens zo geil als een bos uien.
12. Iets kan de pan uit rijzen, of ook de spuigaten uitlopen. Je kunt uitgestreden, moegestreden, zijn.
13. De jarige job was zo arm, zo vroom en zo geduldig als Job en kreeg via de jobsbode een nare jobstijding. Een voorbeeld van een exodus is de uittocht uit Egypte. De PEN-club is een groep schrijvers. Kende u de uitdrukking 'uitvaart, zuipvaart'? Een drop-out is een uitvaller, een fade-out een uitvloeier en outfading is uitvloeiing. Een uitvloeisel is een consequentie en het uitvloeiingsgesteente

is het effusiegesteente. Rubberuitvoer en thee-uitvoer scoorden goed. De Kroon is als uitvoerende macht een van de onderdelen van de trias politica. Een uvi [uu-vee-ie] is een uitvoeringsinstantie. Een plimsollmerk heeft met diepgang te maken. Zij weidde erover uit, dat de trui uitgewijd was. De eland- of uitwijktest zal het uitwijzen. Juridisch is een evictie een uitwinning.

14. In Matt(h)eus komt de uitdrukking 'de mug uitzijgen en de kemel doorzwellen' voor. Bij de computerplattegrond heb ik uitgezoomd. Het zal hem ten nagelen en tenen uitzweren, hij zal vreselijk moeten boeten. De ULB is de Université Libre de Bruxelles, in goed Nederlands: de Vrije Universiteit van Brussel. Het ulcus durum is de harde sjanker en de ulcus molle is de zachte dito.

Rein Leentfaar